

Publicerad 8 nov 2005 00:07

"Experter bör ta över EU-länders ekonomi"

Ett expertråd bör ges ansvaret för viktiga delar av den ekonomiska politiken i EU-länderna, rekommenderar professor Lars Calmfors, som tidigare varit regeringens EMU-utredare.

Skälet är att EU:s stabilitetspakt, som ska förhindra stora offentliga underskott, har blivit så urvattnad att den inte fungerar.

I en rapport som i dag publiceras av Sieps (Svenska institutet för Europapolitiska studier), som är en myndighet under regeringen, föreslår Lars Calmfors att EU-ländernas regeringar ska släppa ifrån sig mycket av sin nuvarande makt över finanspolitiken. Syftet är att hejda försvagningen av de offentliga finanserna, som i många fall har lett till stora och varaktiga underskott. Politikerna har visat att de inte själva klarar av uppgiften, menar han.

Lars Calmfors föreslår att EU-ländernas regeringar ska släppa ifrån sig mycket av finanspolitiken.

För tillfället är det 10 av de 25 EU-länderna som inte lever upp till kraven i stabilitetspakten, när det gäller storleken på underskott i de offentliga finanserna. Dessa ska, enligt grundprinciperna, motsvara som mest 3 procent av landets BNP. Men i stället för att komma till rätta med problemen har EU-länderna gjort ändringar som innebär att pakten har urvattnats så mycket att den inte längre fungerar, menar Lars Calmfors.

Han ser mörkt på förutsättningarna att få fram någon tvingande kraft mot de EU-länder som bryter mot stabilitetspaktens principer. Kryphålen i reglerna och möjligheterna till förhållning har blivit för många.

Ett alternativ som Lars Calmfors därför diskuterar är att de EU-länder som alltjämt har starka offentliga finanser, däribland Sverige, ska gå ihop i ett eget samarbete efter striktare riktlinjer.

Enligt honom är denna möjlighet dock inte särskilt realistisk. Därför vänder han sig i stället till den nationella nivån och menar att varje EU-land på egen hand bör utforma striktare finanspolitiska regler, främst för att hindra uppkomsten av stora offentliga

underskott. Hans förebild är penningpolitiken, som i EU-länderna sköts av självständiga centralbanker med tydligt fastställda inflationsmål.

Lars Calmfors tanke är att EU-länderna ska sätta upp liknande mål för finanspolitiken och att det ska göras lätt att avläsa om de efterlevs. Kontrollen läggs på ett oberoende finanspolitiskt råd, som ska begränsa politikernas utrymme till snedsteg. Regeringarna skulle alltså bli övervakade av experter som i den mest långtgående varianten förses med vetorätt mot ekonomiskt oansvariga budgetförslag

Det är inte första gången som Lars Calmfors är inne på liknande idéer. Inför det svenska avgörandet om euron förespråkade han att ett liknande finanspolitiskt råd skulle inrättas om Sverige kom med i EMU. Men det nya förslaget är mer omfattande, både när det gäller rådets tänkbara roll och genom att det riktar sig till alla EU-länder.

Johan Schück, johan.schück@dn.se